

Szabadszemes jelenségek

Naphaló, holdhaló

Az alábbiakban az utóbbi másfél év halóészleléseiből válogatunk.

2005. december 11. 17:05 UT. Léggör: derült, de kissé páráos ég. Szép együttállás. A Mars 4^o5'-kal északra látszik a növekvő fázisú Holdtól.

2005. december. 13. 21:40 UT. Hazaérkezéskor lettem figyelmes a 22 fokos holdhalóra és a holddudvarra. Jobban körülnéztem, és észrevettem egy 45 fokos ívet a Holdtól keletre és nyugatra úgy 20 fok hosszan. (Ambrus Ádám, Nyíregyháza)

2005. december. 13. Ezen az estén a Hold-Fiastyúk fedést szerettem volna észlelni, de a 96%-os dagadó Hold fényessége és a fedést „elszenvedő” halvány csillagoknak, valamint a párás légkörnek köszönhetően nem sikerült. Észlelés közben 18:07 UT-kor figyelmes lettem egy igen látványos holdhaló-jelenségre. Ez a haló kb. 3° távolságban ölelte körül égi kísérőnket. Fényessége nem volt egyenletes. Míg a „felső” és alsó íve halványan, addig a „jobb” és „bal” íve fényesen ragyogott a szivárvány minden színében. A legfényesebb a „bal” ívdarab volt, mely a terminátor mellett fénylett. A haló Holdhoz közelebb eső része vöröses-sárgás fényben, a távolabb eső része zöldeskék fényben ragyogott. 18:09 UT-kor rohamosan csökkent a gyűrű fényessége. Ekkor már csak a „bal alsó” ívszakasz volt megfigyelhető. A jelenség 18:10 UT-ig volt látható. (Szabó Barna, Budapest)

2006. március 8. 20:10–20:20 UT-kor szerdán Tatabánya környékéről csodálatos 22 fokos holdhalót lehetett megfigyelni, és szerencsére sikerült néhány képet készítenem róla. (Megyesi Dániel, Tatabánya)

2006. január 7. 12:30 UT és 13:00 UT között voltam a jelenség tanúja. Egy véletlen folytán lettem az égen látható „kettő” Napra figyelmes, először nem tudtam mire vélni a jelenséget, mivel még nem volt részem ilyen (Oláh-Winkler Gergely)

2006. április 15-én 12:29 UT-kor sikerült egy szép halót megfigyelnem. A haló még 15:49-kor is látszott, de már inkább csak egy diffúzabb melléknep maradt meg a Naptól 22 fokra jobb oldalt. (Szöllösi Tamás, Erd)

Együttállások

2005. december 12. Ma délután hazafelé tartva a Váci úton a Nyugati térhez közeledve lettem figyelmes az égbolton a 85–90%-os fázisú Holdra és a vele együttálló Marsra. A Mars még így a városi égbolton is látványos vörös fényben tündöklött égi kísérőnktől kb. 4°-ra, PA 285° irányban. Sajnos a fények túlragyogták a Holdtól szintén néhány fokra lévő Fiastyúkot, melynek okkultációjára másnap került sor. (Szabó Barna, Budapest)

2006. január 8. 18:40 UT-kor érkeztem meg észlelőhelyemre, a hármashatár-hegyi vitorlázó repülőtérre. Az égbolt állapota rendkívül kedvező volt. 20:00 UT-kor a

növekvő, kb. 70%-os Hold erős fényében elhalványult a tőle (binoklis becslésem szerint) kb. 1^o1-ra, PA 135° irányban vörös színben hunyorgó Mars bolygó. E planéta vörös színe még vörösebbnek tűnt a közeli Hold fehér fénye miatt. Rendkívül szép látványt nyújtott a duó szabad szemmel és különösen binoklin keresztül. Észlelés közben lettem figyelmes arra, hogy a Szaturnusz is együttáll az M44-gyel azaz, a Jászollal, attól mintegy 2^o2 távolságra. (Szabó Barna, Budapest)

2006. január 8. 16:54 UT. Gyönyörű, rendkívül szoros konjunkció. A Mars mindössze háromnegyed fokkal délre látszik a Holdtól. (Rezsabek Nándor, Budapest)

2006. január 8-án este felhőtlen ég volt Pécsen, így a Hold és a Mars szoros együttállását folyamatosan figyelhettük. 17:00 UT-kor a Hold déli csücskétől még 0,7 fokra látszott a Mars, de akkor még ÉNy-ra volt a fényes bolygótól a Hold. Ahogy haladt a Hold nyugatról kelet felé, úgy ért egyre a Mars fölé, és a köztük lévő távolság is csökkent. 18:15 UT-kor már csak 0,5 fokra voltak egymástól. Úgy láttuk, hogy 20:00 UT körül lehetett a Hold a Mars felett, mert 20:20 UT-kor már kissé keletebbre volt és a távolság is kissé nagyobb lett. (Keszthelyi Sándor és Sragner Márta, Pécs)

Vénusz-sarló-észlelések

2006. január 14. 10:00 UT. Alig több mint két nappal az alsó együttállás előtt még mindig lehetett látni a Vénuszt. Először binokulárral pillantottam meg a nappali égen a 7 fok magasan levő Vénuszt. Majd kézben tartott 90/900-as SkyWatcher refraktorról néztem, abban jól látszott a hajszálvékony sarló. Később szabad szemmel is észre lehetett venni, de valamihez kellett viszonyítani. Binoklival még négy percig látszott, majd beleveszett a sűrűbb, sötétkék színű légrétegekbe. Ekkor már csak 2,5 fok magasan volt. (Várhegyi Péter, Pestszentlőrinc)

2006. január 7-én, derült estén a vékonyodó Vénusz-sarlót figyeltem. Horizont mellett napnyugta körül jól látszott. Binoklival is megnéztem, 20-szoros nagyítással majd' akkora volt, mint pusztá szemmel a Hold. Január 8-án még napnyugta előtt figyeltem szabad szemel és binoklival; 10-én egy felhőlyukon keresztül láttam, mire a binoklit előkaptam már a felhő mögött volt. Későbbi napokon a felhőzet győzött. Aztán ma hajnalban, 2006. január 24-én 5:35 UT-kor, kenyérért menet a hajnali Vénuszba botlottam. Két hét nem látás után nagy élmény volt. (Zajáczy György, Debrecen)

2006. február 7-én 05:56 UT-tól a szoba ablakán délkeletre kitekintve néztem szabad szemmel a Vénuszt. A pirkadó égen már nem volt erős a fénye, de még élesen látszott. De nem volt pontszerű! Megnyúltnak, kis vonalnak látszott! A függőlegestől 30 fokkal megdőlt volt, mégpedig felül balra, alul jobbra dőlt. Feleségemet is ablakhoz hívtam és kértem, nézze meg figyelmesen a Vénuszt. 05:58 UT-tól ő is ezt látta, azaz megnyúltnak és ilyen irányúnak. Az érdekes látványt 06:09 UT-ig néztük, akkor is még megnyúlt volt, sőt Márta még az ívet is érezni vélte a kicsi vonalban. Csak ezt követően néztük meg 10x50-es binokulárral, és szépen láttuk a bolygó nagy sarlóját. A Vénusz 2006. január 14-i alsó együttállása után 24 nappal, 48,2 ívmásodperces látszó szögátmérőnél jegyeztük ezt fel. Pécsen ezen a reggelen 06:02 UT-kor volt a napkelte. (Keszthelyi Sándor és Keszthelyiné Sragner Márta, Pécs)